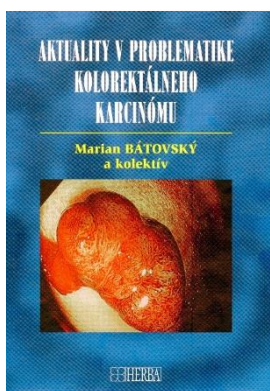

Predstavujeme nové knihy

Marian Bátorvský a spol.: Aktuality v problematike kolorektálneho karcinómu

Bratislava: Herba, 2020, 175 s. ISBN 978 80 89631 93 3

Po sérii siedmich vydaní *Aktualít v gastroenterológii*, ktoré postupne vyšli v zdravotníckom vydavateľstve Herba od roku 2013, sa k čitateľovi dostáva v úvode jubilejného roka 2020 reprezentačné vydanie venované problematike kolorektálneho karcinómu. Prof. MUDr. Marian Bátorvský, CSc., MPH, ako hlavný autor a editor pripravil so spoluautormi ďalšiu knihu do série *aktualít* - tentokrát sú to

Aktuality v problematike kolorektálneho karcinómu. Edícia prináša recentné poznatky z rôznych oblastí gastroenterológie a lekári si už zvykli, že je to výborný a dostupný zdroj najnovších informácií. Autorský kolektív si zvolil prof. Bátorvský podľa zamerania monografie tak, aby autori obsiahli celú šírku danej problematiky: hlavný autor a editor je prof. MUDr. Marian Bátorvský, CSc., MPH, spoluautori sú MUDr. Michal Bernadič, PhD., chirurg, MUDr. Rudolf Hřečka, CSc., gastroenterológ, MUDr. Boris Pekárek, PhD., gastroenterológ a MUDr. Tomáš Šálek, onkológ. Rukopis monografie obsahuje množstvo obrázkov väčšinou z vlastného klinického materiálu autorov, ale aj prehľadových schém a tabuliek, ktoré robia vysoko odborný text zrozumiteľným a dobre zapamätateľným.

Gastroenterológia je základnou súčasťou v rámci veľkej internej medicíny. Prezentovaná monografia na vysokej odbornej úrovni prináša aktuálnu problematiku kolorektálneho karcinómu. Kapitoly voľne nadväzujú a vhodne sa dopĺňajú. Autori uvádzajú celé spektrum klinických a laboratórných vyšetrení potrebných pre preventívnu a liečebnú prax.

Rakovina hrubého čreva je tretím najčastejšie diagnostikovaným nádorovým ochorením v Európe. Slovensko bolo dlho v jej výskyte na prvom mieste v Európe. Na Slovensku je ročne novodiagnostikovaných až 8-tisíc karcinómov tráviaceho traktu, z toho 4-tisíc je karcinóm hrubého čreva a konečníka.

Medzi rizikové faktory ochorenia patrí najmä genetická predispozícia, vyšší vek, iné nezhubné zápalové ochorenie hrubého čreva, ale aj cukrovka, obezita a nesprávna životospráva. Riziko ochorenia zvyšuje strava bohatá na tuky a chudobná na vláknu, pitie alkoholu, fajčenie, stres a sedavý spôsob života. „Príznaky rakoviny hrubého čreva a koneč-

níka zvyčajne nebývajú výrazné ani trvalé, často sú prerušované, striedavé a zdanlivo bezvýznamné. Závisia od veľkosti nádoru a jeho umiestnenia v hrubom čreve. Medzi najčastejšie príznaky patria: hnačka alebo zápcha, tmavé zafarbenie stolice, prítomnosť krvi v stolici, nebolestivé krvácanie z konečníka, stolica odchádzajúca v úzkom prúžku, neúmyselná strata hmotnosti či nechutenstvo a tiež únava.

Včasné odhalenie rakoviny hrubého čreva a konečníka výrazne zlepšuje možnosti a účinnosť liečby. Podľa odhadov dosahuje úspešnosť liečby pri včasnom určení diagnózy až 90 %. Existuje niekoľko vyšetrení, ktoré umožňujú diagnostikovať ochorenie ešte v čase, keď je pacient bez príznakov. Odhaliť sa dá dokonca už prednádorový stav. V súčasnosti sa veľká pozornosť venuje osvetovým a preventívnym aktivitám. Z hľadiska prevencie je významný test na okultné (skryté) krvácanie v stolici, ktorý je veľmi jednoduchý a bezbolestný. Ľudia starší ako 50 rokov by si ho mali urobiť aspoň raz za dva roky, a to aj pokiaľ nemajú žiadne iné problémy. Medzi diagnostické metódy patrí vyšetrenie konečníka, kolonoskopia, ktorá umožňuje aj odber tkaniva na histologické vyšetrenie, magnetická rezonancia či rtg vyšetrenie.

Monografia je rozdelená do deviatich častí. V úvode sú dve kapitoly venované epidemiológii a možnostiam prevencie kolorektálneho karcinómu. Ďalšia kapitola sa venuje problematike kolorektálnej karcinogenézy. V štvrtej kapitole autori analyzujú pokročilý adenóm kolorekta, v piatej kapitole pílovité lézie kolorekta. Endoskopické resekcie včasného kolorektálneho karcinómu sú bohato ilustrované nálezmi z klinického materiálu autorov, čím sa zvyšuje informačná hodnota celého diela. Pre prax má mimoriadnu hodnotu aj ďalšia kapitola „Taktika závažnej polypektómie v kolorekte“. V poslednej kapitole onkológ prezentuje aktuality v možnostiach chirurgickej liečby kolorektálneho karcinómu.

Monografia predstavuje veľmi užitočný vstup do tejto náročnej problematiky. Každá kapitola má svoje odkazy na literatúru. Kniha je ešte doplnená o zoznam skratiek a stručný vecný index, ktorý umožňuje čitateľovi lepšiu orientáciu v texte.

Monografia je napísaná na vysoko odbornej úrovni, didakticky zrozumiteľne, sviežim odborným jazykom. Treba uviesť, že autori rešpektujú zákony korektnej slovenskej lekárskej terminológie, takže rukopis je dobre čitateľný.

Problematika kolorektálneho karcinómu je vzhľadom na stupeň poznania a možnosti liečby jednou z najnáročnejších

tém modernej gastroenterológie. Na rozdiel od doteraz publikovaných diel v tejto problematike sa autori zamerali nielen na odborný obsah a záber diela, ale majú pred očami pacienta a jeho lekára. Čitateľovi v postgraduálnej príprave, gastroenterológovi a onkológovi prinášajú na pomerne malom priestore ucelené najmodernejšie informácie o danej problematike a algoritmy pre diagnostiku a liečbu.

Text obsahuje prehľadnú tabuľkovú dokumentáciu, ktorá je významnou pomôckou pre porozumenie textu a všetkých súvislostí. Monografia je vhodne obohatená aj o kvalitné endoskopické obrázky. Predkladané dielo predstavuje významný prínos pre lekárov v klinickej praxi ako aj pre postgraduálne vzdelávanie v odbore gastroenterológia. Kniha by nemala chýbať v knižnici klinických onkológov, gastroenterológov, ale ani internistov.

*Prof. MUDr. Marián Bernadič, CSc.
recenzent*